

A tavaszi égbolt csillagképei

Leo:

Nagy, könnyen észrevehető csillagkép. Legfényesebb csillaga a Regulus, további fontosabb csillagai a Gamma /2,0/, a Beta /2,1/, a Delta /2,6/, az Epsilon /3,0/ a Theta /3,3/ és a Zeta /3,5/. A Regulussal kezdődik egy ivben hajló csillagfűzér, az un. "sarló". A csillagképben a másik szembeötlő csillagcsoport a "háromszög", melyet a Béta, a Delta és a Theta alkot. A Béta hosszú idő alatt megváltoztatta fényességét. Ptolemaiosz még elsőrendűnek sorolta be, ma azonban már a másodrendűeknél is halványabb. A csillag változásainak figyelemmel kíséréséhez jó összehasonlító a Gamma.

Kettőscsillagok:

Gamma: fényességek: 2,3; 3,8; távolság: 4"3; P.A.: 121°.
Ennek a szép kettősnek a keringési periódusa 407 év.

Ióta: fényességek: 3,9; 7,0; távolság: 0"6; P.A.: 015°.

Változó:

R: fényesség: 5,0 - 10,5, periódus: 312 nap. Ezt a hosszú periódusu M-típusú változót a maximuma idején szabad szemmel is megfigyelhetjük.

Leo Minor:

Halvány csillagcsoport a Regulus és az Ursa Maior Merak nevű csillaga között. Nem tartalmaz 4 magnitúdónál fényesebb csillagot. Az egyetlen figyelemre méltó objektuma az R, amely M-típusú hosszú periódusu változó. Fényességét 6,3 és 12,3 magnitúdó között változtatja 370 nap periódussal.

Virgo:

A Virgo csillagkép alakja egy elnagyoltan rajzolt Y-hoz hasonlít. A legfényesebb csillaga a Spica. További csillagai a Gamma /2,8/, az Epsilon /2,9/ és a Zeta /3,4/. Az Y szárai között nagyon sok halvány galaxis figyelhető meg.

Kettőscsillagok:

Gamma: fényességek 3,6 és 3,7; távolság kb. 5"; Ennek a nagyszerű kettősnek a keringési periódusa 172 év. A csillagpár egyike a legszebb kis távcsövekkel látható kettősöknek.

Theta: fényességek: 4,0 és 9,0; távolság: 7"; P.A.:343°
A pártól 71" távolságban van egy 10 magnitúdós csillag is.

Változók:

R: 5,9 - 12,0 ; periódus: 145 nap.

S: 5,6 - 12,3 ; periódus: 372 nap. Az R-hez hasonlóan ez is hosszú periódusu M szinképtípusu változó.

Coma Berenices és Canes Venatici:

A Nagy Medve, a Regulus, a Beta Leonis és az Arcturus által határolt területen található. A Coma nem tartalmaz 4,5 magnitúdónál fényesebb csillagokat. A csillagok azonban sűrűn helyezkednek el ezért egy kiterjedt csillaghalmaznak tűnik. A Canes Venatici-nek csak egy fényesebb csillaga van, az Alfa /2,9/. Az Alfa egy tág optikai kettős, melynek tagjai 3,0 és 5,6 magnitúdósak. A csillagok távolsága 20", P.A.:228°. A két csillagkép számos ködöt és halmazt is tartalmaz.

Bootes:

A legfényesebb csillaga az Arcturus. További fényes csillagok az Epsilon /2,4/, a Gamma /3,0/, a Delta /3,5/, a Beta /3,5/. Az Arcturus K szinképosztályba tartozó erősen narancs színű csillag.

Kettősök:

Epsilon: fényességek: 2,5 és 5,3; távolság: 3"; P.A.: 340°. A főkomponens sárgás, a kísérő kékes színű.

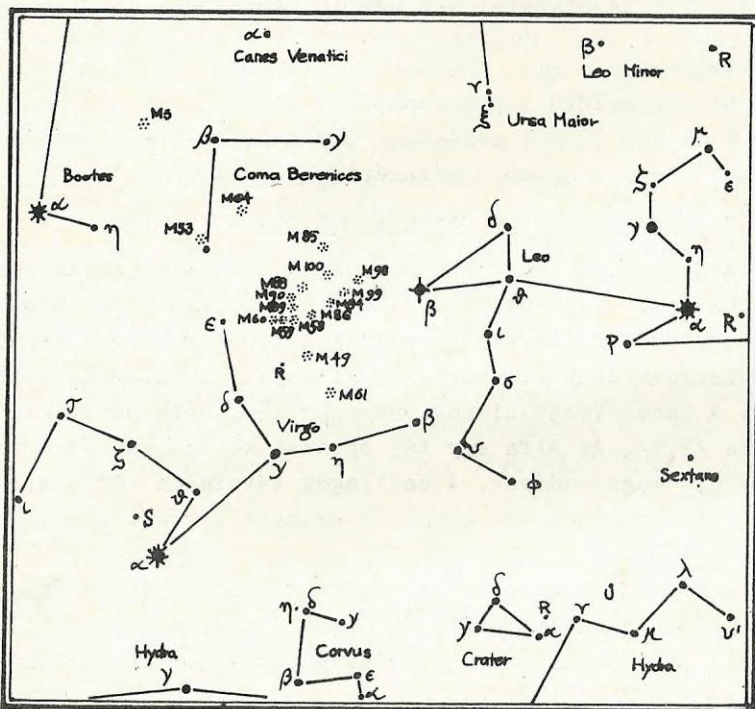
Zéta: fényességek: 4,6 és 4,7; távolság: kb. 143; P.A.: 135°. A kettőst elég nehéz felbontani. A rendszer keringési periódusa 123 év.

Xi: fényességek: 4,8 és 6,9; távolság: 70; P.A.:344°. Keringési periódus 152 év.

Delta: 3,5 és 7,8; távolság: 105"; P.A.:080°. Már kis távcsövekkel is szép látványt nyújt.

Változók:

W és R: mindkettő közel fekszik az Epsilonhoz. Az R 6-tól 13 magnitúdóig változik, Periódusa 225 nap. A W 5,2-től 6-ig irregulárisan.

Corona Borealis:

Ezt a nagyon szép, kicsiny méretű csillagképet nehezen lehet eltéveszteni, mert valóban nagyon hasonlít egy koronához. A legfényesebb csillagai az Alfa /2,2/ és a Beta /3,7/. Kis méretei ellenére e csillagkép gazdag érdekes objektumokban.

Kettőscsillagok:

Éta: fényességek: 5,7 és 5,9; távolság: 1"; P.A.: a pozíciós szög elég gyorsan változik, mert a rendszer keringési periódusa csak 42 év. Mivel elég szoros, megfigyelése nem

egyszerű.

Zéta: fényességek: 4,0 és 4,9; távolság: 6 $\frac{1}{3}$; P.A.: 303 $^{\circ}$. Szép kettős, érdemes felkeresni.

Változók:

T: egy pekulárisan változó novaszzerű csillag. Általában 9 és 10 magnitúdó között ingadozik, azonban 1866-ban 2 magnitúdóig, 1946-ban pedig 3 magnitúdóig fényesedett. Érdemes megfigyelni, mert "minden pillanatban kifényesedhet".

R: 5,6 és 12,5 között változik. Jól ismert irreguláris változó.

S: 6 és 12 magnitúdó között változtatja a fényességét ez az M szinképtípusú 361 nap periódusú csillag.

Crater:

Ebben a kis csillagcsoportban a legfényesebb csillag a Delta /3,8/, a Gamma/4,1/ és az Alfa /4,2/, melyek a Nü Hydrae-től nem messze alkotnak egy háromszöget. Nem messze a vörös színű Alfától található az R Crateris, egy nagyon vörös szabálytalan változó. A fényessége 8 és 9 magnitúdó között ingadozik.

Corvus:

A csillagképet könnyű felismerni, mert a legfényesebb csillagai a Gamma /2,6/, a Béta /2,7/, a Delta /3,0/ és az Epsilon /3,0/ egy viszonylag feltűnő négyszöget alkotnak. Felkeresése a legegyszerűbben úgy történhet, hogy az Arcturustól képzeletben egy olyan egyenest húzunk, amely a Spica és a Gamma Vir. között halad el. Ez az egyenes a Corvusra mutat.

Kettős:

Delta: fényességek: 3,1 és 8,2; távolság: 24"; P.A.: 212 $^{\circ}$.

Kelemen János
Budapest, Uránia